

Stöd för närståendevård



**Principer
Arvoden
Anvisningar
Information**

**Gällande
från
01.01.2015**

INLEDNING

Principerna för stöd för närståendevård i Lemlands kommun är utarbetade enligt lag om stöd för närståendevård (FFS 937/2005) och i enlighet med den åländska lagstiftningsbehörigheten inom området.

I texten benämns Lemlands kommun som kommunen.

DEFINITION – INFORMATION OM STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

Med närståendevård avses vård av och omsorg om en äldre, handikappad eller sjuk person som ordnas i den vårdbehövandes hem med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära.

- Stöd för närståendevård består av ett vårdavtal och kompletterande social- vårdstjänster till vårdbehövande samt stöd till närståendevårdaren.
- Stöd för närståendevård är ingen subjektiv rätt, kommunen fastställer principerna för beviljande av stöd för närståendevård inom lagen om närståendevårds bestämmelser.
- Stöd för närståendevård ingås genom ett uppdragsavtal mellan närståendevårdaren och kommunen. Närståendevårdaren är inte anställd av kommunen enligt arbetsavtalslagen.
- Stöd för närståendevård beviljas oberoende av den sökandes ekonomi.
- Stöd för närståendevård beviljas inte om den vårdbehövande bor i en verksamhetsenhet inom socialvården (t ex Sveagården, Ålands Omsorgsförbunds boende) eller om den vårdbehövande får vård på institution.
- Stöd för närståendevård är pensionsberättigande och en skattepliktig inkomst.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

I enlighet med 3 § i lagen om stöd för närståendevård beviljar kommunen stöd för närståendevård om kriterierna nedan uppfylls:

- Någon på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom eller handikapp eller av någon annan motsvarande orsak behöver vård eller omsorg i hemförhållanden.
- En anhörig till den vårdbehövande eller någon annan som står den vårdbehövande nära är beredd att ansvara för vården och omsorgen med hjälp av behövlig service.
- Närståendevårdaren skall ha fyllt 18 år och närståendevårdarens hälsa och funktionsförmåga skall svara mot de krav som närståendevården ställer.
- Närståendevården tillsammans med andra behövliga socialvårdstjänster är tillräcklig med tanke på den vårdbehövandes välbefinnanden, hälsa och säkerhet.
- Den vårdbehövandes hem är ändamålsenligt för de vårdförhållanden som närståendevården kräver.
- Beviljande av stöd för närståendevård skall vara förenligt med den vårdbehövandes bästa.
- Den vårdbehövande godkänner närståendevårdaren.

VÅRDARVODE

Vårdarvodes storlek och antalet arvodesklasser framkommer i 5 § i lagen om stöd för närståendevård.

- Vårdarvode är en ersättning som ges för den vård och omsorg som närståendevårdaren ger.
- Vårdarvode bestäms utifrån hur bindande och krävande vården är.
- Kommunen skall ha minst två arvodesklasser. Det lägsta beloppet på vårdarvode i den första klassen skall vara minst **374,51 €/månad** och det lägsta beloppet på vårdarvode i den andra skall vara minst **749,01 €/månad**.
- Syftet med den andra arvodesklassen är att göra det möjligt för närståendevårdare att vara borta från arbetet och under en tid vårda en anhörig under en tung behandlingsfas t ex vid palliativ vård.
- Kommunen kan ha flera arvodesklasser vars arvoden och kriterier kommunen kan besluta om.

ENSKILT AVTAL

- Kommunen kan avtala om ett lägre vårdarvode än minimibeloppet. Ett lägre belopp än minimibeloppet utbetalas om följande två förutsättningar uppfylls samtidigt:
 1. Vården binder närståendevårdaren i mindre omfattning än vad som förutsätts i 4 § 1 mom och behovet av vård är ringa.
 2. Vårdaren anför särskilda skäl för detLägre vårdarvode än minimiarvode berättigar inte till ledighet.

VÅRD- OCH SERVICEPLAN

För att beviljas stöd för närståendevård skall en vård- och serviceplan göras upp tillsammans med den vårdbehövande och närståendevårdaren. Enligt 7 § i lagen om närståendevård skall följande innehåll finnas i vård- och serviceplanen:

- Omfattningen av och innehållet i den vård som närståendevårdaren ger.
- Omfattningen av och innehållet i andra social- och hälsovårdstjänster som den vårdbehövande behöver.
- Omfattningen av och innehållet i socialvårdstjänster till stöd för närståendevårdarens uppdrag.
- Hur vården av den vårdbehövande ordnas under vårdarens ledighet, besök som hänför sig till hälso- och sjukvård eller annan frånvaro.
- Till planen skall finnas information om både den vårdbehövandes och närståendevårdarens rättigheter och tillämpningen av dessa i enlighet med lagen om närståendevård.

För att kunna bedöma att vårdkriterierna uppfylls bör även följande uppgifter ingå i planen:

- Den vårdbehövandes hälsa och funktionsförmåga.
- Närståendevårdarens hälsa och funktionsförmåga.
- Bedömning av hemmet som vårdmiljö.
- Målsättningen med närståendevården.
- Uppföljningstidpunkt av vård- och serviceplanen.

AVTAL OM NÄRSTÅENDEVÅRD

Ett avtal skall ingås mellan närståendevårdaren och kommunen. Följande uppgifter bör framkomma i enlighet med 8 § i Lagen om närståendevård:

- Vårdarvode och betalningsätt
- Rätt till lediga dagar
- Ordnande av ledighet
- Ett tidsbegränsat avtals längd
- Utbetalning av vårdarvodet när vården avbryts.

LEDIGHET FÖR NÄRSTÅENDEVÅRDAREN

- Närståendevårdare som vårdar en person fortlöpande alla dagar eller dygnet runt har rätt till 5 lagstadgade lediga dagar/månad. Med en dag avses ett helt dygn. De 5 lediga dagarna kan tas ut varje månad eller sparas ihop till en längre ledighet. Vårdarvodet påverkas inte av den lagstadgade ledigheten. Om närståendevårdaren tar ut fler dagar än den lagstadgade ledigheten påverkas arvodet så att det utbetalas i proportion till antalet vårddagar.
- Kommunen kan ordna den avlösarservice som behövs under närståendevårdarens ledighet eller annan frånvaro. Avlösarservice ordnas med närståendevårdarens samtycke, med beaktande av den vårdbehövandes åsikt. Arrangemanget bör även vara förenligt med den vårdbehövandes bästa. Ett uppdragsavtal ingås i vilken kommunen överenskomms med avlösaren om vårdarvode, ersättning för eventuella kostnader, avtalets giltighetstid etc. **Avlösaren omfattas av samma arbetsrättsliga ställning och pensions- och olycksfallsförsäkringsskydd som närståendevårdaren. Arvodena indexhöjs i enlighet med 6 § i lagen om närståendevård.**
- Kommunen kan ordna rekreationsledighet som är kortare än ett dygn. Rekreationsledigheten ordnas så att vårdtagaren vårdas dagtid på Sveagården i enlighet med stödtaxan "Dagvårdsservice på Sveagården".
- För de närståendevårdare som vårdar barn som av kommunen beviljats olika former av avlastning påverkas inte arvodet fastän avlastningen överstiger fem dagar per månad.
- Få avbrott i närståendevården påverkar inte rätten till de lagstadgade fem dagarna. Med få avbrott avses högst två dagar per månad.
- Under närståendevårdarens lagstadgade ledighet beslutar kommunen vilka vård- och serviceformer kommunen kan erbjuda den vårdbehövande. För de tjänster som kommunen erbjuder till den vårdbehövande under vårdarens lagstadgade ledighet kan en avgift om max 10,60 €/dygn debiteras den vårdbehövande. Exempel på dessa tjänster är periodplats på servicehuset Sveagården.
Ingen avgift uppbärs för avlösarservice i hemmet.

ANORDNANDE AV VÅRD UNDER NÄRSTÅENDEVÅRDARENS LEDIGHET

- Kommunen kan ordna periodplats på servicehuset Sveagården och på De Gamlas Hem för personer över 18 år.
- För barn kan kommunen ordna avlastning på Ålands Omsorgsförbunds korttidsboende, De Utvecklingsstördas Väls veckoslutsläger samt avlastning genom stödperson/stödfamilj/personlig assistent.
- Tillsyn och stödservicetjänster av hemservicepersonal.
- **Avlösarservice. Anhörig eller annan person kan fungera som avlösare. Arvode utbetalas till avlösaren per timme eller per dygn enligt kommunens fastställda arvoden i respektive vårdklass.**

VÅRDARVODETS UTBETALNING

I enlighet med lagen om närståendevård utbetalar kommunen vårdarvode enligt följande principer:

- Stöd för närståendevård beviljas från ansökningsdagen och beviljas enligt avtal tillsvidare eller under en tidsbestämd period.
- Stöd för närståendevård beviljas för en period om minst 1 månad och retroaktivt om högst 6 månader bakåt från ansökningsdagen med giltigt läkarintyg.
- Om närståendevården tillfälligt avbryts av skäl som beror på den vårdbehövandes hälsa som t.ex. institutionsvistelse, sjukhusvistelse så avbryts utbetalningen av vårdarvodet efter 1 månad.
- Kommunen kan säga upp avtal om stöd för närståendevård så att det upphör 2 månader efter uppsägningen.
- Närståendevårdaren kan säga upp avtal om stöd för närståendevård så att det upphör 1 månad efter uppsägning.
- Om närståendevården avbryts av skäl som beror på vårdaren och som inte är lagstadgad ledighet så upphör utbetalningen av vårdarvodet under vårdavbrottet.
- Avtalet kan upphävas omedelbart om den vårdbehövande eller vårdarens hälsa eller säkerhet äventyras.
- Avtalet upphör vid slutet på månaden om vården har blivit obehövlig med anledning av den vårdbehövandes hälsa eller om närståendevårdaren inte klarar av uppgiften som vårdare. Likaså om den vårdbehövande flyttas till långvarig institutionsvård eller avlider.
- Närståendevårdaren eller den vårdbehövande skall meddela socialarbetaren när en förändring sker i vården.
- Närståendevården är pensionsberättigade, kommunen följer de bestämmelser som finns i lagen om kommunala pensioner (549/2003).
- Kommunen tecknar en så kallad frivillig olycksförsäkring för närståendevårdaren i enlighet lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948). Försäkringen kan tillämpas om en olycka drabbat vårdaren i vården av den vårdbehövande

KOMPLETTERANDE SOCIALVÅRDSTJÄNSTER - STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRDAREN

- Kommunen kan vid behov ordna socialvårdstjänster till den vårdbehövande i form av olika stödservicetjänster såsom t.ex. måltidsservice, städservice, klädvårdsservice, färdtjänst, trygghetstelefon samt olika hjälpmedel för handikappade.
- Socialarbetaren fungerar som stöd för närståendevårdaren.
- En stödperson/stödfamilj, personlig assistent, hemservicepersonal samt servicetjänster från Ålands Omsorgsförbund och De Utvecklingsstördas Väl kan fungera som stöd till både den vårdbehövande och till närståendevårdaren.

AVGIFTER

- Under närståendevårdarens lagstadgade ledighet debiteras den vårdbehövande en avgift om max avgiften 10,60 €/dygn för de socialvårdstjänster kommunen ger.
- Avgifter för socialvårdstjänsterna under annan tid än de lagstadgade lediga dagarna är samma som för övriga kommuninvånare.
- Vårdarvodets storlek indexjusteras kalenderårsvis med en lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare. (395/2006).

VÅRDKRITERIER FÖR STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

Vårdkriterierna för stöd för närståendevård är indelade i två undergrupper, för personer under 18 år (barn) samt för personer 18 år eller äldre (vuxna). För personer under och över 18 år finns tre avgiftsklasser. Arvodesklassen bestäms utgående från fastställda vårdkriterier.

Grunderna vid tillämpningen av vårdkriterierna för barn är främst en bedömning på hur mycket mer vård, omsorg och tillsyn barnet behöver i jämförelse med barn i samma ålder. Beslutet om arvodesklassen grundar sig även på hur självständigt barnet fungerar i sociala sammanhang t.ex. inom barnomsorg/skola samt hur bunden vårdaren är vid vården av barnet.

Vid tillämpningen av vårdkriterierna för vuxna personer fastslås de olika arvodesklasserna främst på basis av hur bindande och krävande vården är, om behovet består av hjälpinsatser eller om det finns ett vård- och omsorgsbehov samt vilken hemservice närståendevården motsvarar.

VÅRDKRITERIER FÖR STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD TILL BARN (-18 år)

KLASS 1

384,67 €/månad

- Barnet behöver vård och omsorg i större utsträckning jämfört med vad ett jämnårigt barn behöver.
- Vårdaren är bunden till vården av barnet en del av dygnet och den är betydligt mer bindande för vårdaren jämfört med vården av ett jämnårigt barn.
- Barnet behöver en viss tillsyn med anledning av dess större vård- och omsorgsbehov.
- För barn under tre år tidsbestäms stödet att gälla under den tid närståendevårdaren är vårdledighet eller lyfter stöd för vård av barn i hemmet (hemvårdsstöd), därefter görs en ny bedömning om behovet av stöd för närståendevård.
- **Avlösarservice betalas enligt:**
 - **Under 5 timmar 6,06 €/timme**
 - **Över 5 timmar 45,43 €/dygn**

KLASS 2

571,70 €/månad

- Barnet är vårdkrävande och behöver vård och omsorg i betydligt mycket större utsträckning jämfört med vad ett jämnårigt barn behöver.
- Vårdaren är bunden till vården av barnet större delen av dygnet.
- Barnet har behov av stödinsatser inom barnomsorgen eller i skolan.
- Barnet kräver kontinuerlig vård, omsorg och tillsyn.
- Perioder då barnet vårdas på av kommunen beviljad avlastningsplats påverkar inte vårdarvodet.
- **Avlösarservice betalas enligt:**
 - **Under 5 timmar 9,08 €/timme**
 - **Över 5 timmar 60,57 €/dygn**

KLASS 3

857,52 €/månad

- Barnet är gravt handikappat och mycket vårdkrävande.
- Barnet behöver hjälp med allting
- Barnet har assistent inom barnomsorgen eller i skolan.
- Barnet kräver en stor mängd speciell vård och omsorg dygnet runt.
- Vårdaren är bunden till vården av barnet dygnet runt.
- Perioder då barnet vårdas på av kommunen beviljad avlastningsplats påverkar inte vårdarvodet.
- **Avlösarservice betalas enligt:**
 - **Under 5 timmar 12,11 €/timme**
 - **Över 5 timmar 75,72 €/dygn**

VÅRDKRITERIER FÖR STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD TILL VUXNA (+ 18 år)

KLASS 1

384,67 €/månad

- Till denna grupp hör personer som har ett vård - och omsorgsbehov.
- Den vårdbehövande är inte vårdkrävande och närståendevårdaren är i mindre utsträckning bunden av vården.
- Den vårdbehövande kan bo ensam.
- Den vårdbehövande kan vara ensam en stor del av dygnet.
- Den vårdbehövande är orienterad i tid och rum.
- Hjälpen motsvara 4-7 hemservicebesök/vecka som motsvarar hemserviceavgiftstaxan kategori B.
- **Avlösarservice betalas enligt:**
 - **Under 5 timmar 6,06 €/timme**
 - **Över 5 timmar 45,43 €/dygn**

KLASS 2

571,70 €/månad

- Till denna grupp hör personer som har ett tydligt vård- och omsorgsbehov.
- Den vårdbehövande är relativt vårdkrävande och närståendevårdaren är i stor utsträckning bunden av vården.
- Den vårdbehövande behöver hjälp flere gånger per dygn för att reda sig i det dagliga livet
- Den vårdbehövande behöver tillsyn dagligen.
- Vården och omsorgen motsvarar ett boende på servicehuset Sveagården med hemserviceavgift enligt kategori C (=8 eller fler besök/ vecka).
- **Avlösarservice betalas enligt:**
 - **Under 5 timmar 9,08 €/timme**
 - **Över 5 timmar 60,57 €/dygn**

KLASS 3

857,52 €/månad

- Till denna grupp hör personer som är i behov av vård och omsorg dygnet runt.
- Den vårdbehövande är mycket vårdkrävande och närståendevårdaren är mycket bunden av vården.
- Den vårdbehövande kan inte bo ensam.
- Vården och omsorgen motsvarar ett boende på servicehuset Sveagården med en hemserviceavgift enligt kategori C alternativt institutionsboende.
- **Avlösarservice betalas enligt:**
 - **Under 5 timmar 12,11 €/timme**
 - **Över 5 timmar 75,72 €/dygn**

ANSÖKAN OM STÖD FÖR NÄRSTÅENDESTÖD

- Kontakta socialarbetaren på socialkansliet för ansökan
- Vårnadshavare står som sökande för stöd för närståendevård för personer under 18 år.
- Socialarbetaren tar kontakt med dig och bokar in ett hembesök för att informera dig om stöd för närståendevård och uppgöra en vård- och serviceplan.
- Socialarbetaren bereder ärendet till socialnämnden där beslut fattas om stöd för närståendevård beviljas och om storleken på vårdarvodet på basen av läkarintyg, vård- och serviceplanen samt de fastställda kriterierna för stöd för närståendevård. Den sökande delges beslutet jämte rättelseyrkan. Den som är missnöjd med socialnämndsbeslutet har rätt att lämna in ett rättelseyrkande till socialnämnden inom 14 dagar efter delfåendet av beslutet.
- Vid beviljande av stöd för närståendevård bokas ett nytt möte in för underskrift av avtal om närståendevård.
- Vårdaren får frånvaroblanketter som skall fyllas för de månader det finns avbrottsdagar då vårdaren av någon orsak inte vårdat den vårdbehövande.
- Arvodet utbetalas månatligen i efterskott den sista vardagen i månaden.
- Då stöd för närståendevård är en skattepliktig inkomst bör vårdaren lämna in ett skattekort för FÖRMÅN till kommunen.

Frågor, ansökan och kontaktperson gällande stöd för närståendevård ges av socialarbetaren på socialkansliet, tel. 349 440.